

EUROPAPARLAMENTET

1999

2004

Plenarhandling

SLUTLIG VERSION
A5-0306/2001

14 september 2001

BETÄNKANDE

om kommissionens meddelande om de offentliga finansernas bidrag till tillväxt och sysselsättning: krav på ökad kvalitet och hållbarhet
(KOM(2000) 846 – C5-0172/2001 – 2001/2082(COS))

Utskottet för ekonomi och valutafrågor

Föredragande: Karla M.H. Peijs

INNEHÅLL

	Sida
PROTOKOLLSIDA	4
FÖRSLAG TILL RESOLUTION.....	5
MOTIVERING	8
YTTRANDE FRÅN BUDGETUTSKOTTET	13

PROTOKOLLSIDA

Med en skrivelse av den 22 december 2000 förelade kommissionen parlamentet kommissionens meddelande om de offentliga finansernas bidrag till tillväxt och sysselsättning: krav på ökad kvalitet och hållbarhet (KOM(2000) 846 – 2001/2082(COS)).

Vid plenarsammanträdet den 14 maj 2001 tillkännagav talmannen att detta meddelande hänvisats till utskottet för ekonomi och valutafrågor, som utsetts till ansvarigt utskott, och till budgetutskottet, utskottet för sysselsättning och socialfrågor och utskottet för industrifrågor, utrikeshandel, forskning och energi, som utsetts till rådgivande utskott (C5-0172/2001).

Vid utskottssammanträdet den 21 mars 2001 hade utskottet för ekonomi och valutafrågor utsett Karla M.H. Peijs till föredragande.

Vid utskottssammanträdena den 11 juni, 28 augusti och 13 september 2001 behandlade utskottet kommissionens meddelande och förslaget till betänkande.

Vid det sistnämnda sammanträdet godkände utskottet förslaget till resolution med 19 röster för och 16 röster mot.

Följande var närvarande vid omröstningen: Christa Randzio-Plath (ordförande), Philippe A.R. Herzog (vice ordförande), Generoso Andria, Richard A. Balfé, Luis Berenguer Fuster, Pervenche Berès, Hans Blokland, Hans Udo Bullmann, Gérard Caudron (suppleant för Bruno Trentin i enlighet med artikel 153.2 i arbetsordningen), Harald Ettl (suppleant för Giorgos Katiforis), Jonathan Evans, Carles-Alfred Gasòliba i Böhm, Robert Goebbels, Lisbeth Grönfeldt Bergman, Christopher Huhne, Pierre Jonckheer, Othmar Karas, Christoph Werner Konrad, Alain Lipietz, Astrid Lulling, Jules Maaten (suppleant för Karin Riis-Jørgensen), Thomas Mann (suppleant för Brice Hortefeux), Ioannis Marinos, Miquel Mayol i Raynal, Ioannis Patakis, Fernando Pérez Royo, John Purvis (suppleant för Piia-Noora Kauppi), Alexander Radwan, Bernhard Rapkay, Olle Schmidt, Charles Tannock, Marianne L.P. Thyssen, Ieke van den Burg (suppleant för Helena Torres Marques), Theresa Villiers och Karl von Wogau.

Yttrandet från budgetutskottet återges i detta betänkande. Utskottet för sysselsättning och socialfrågor beslutade den 17 maj 2001 att inte avge något yttrande och utskottet för industrifrågor, utrikeshandel, forskning och energi beslutade den 29 maj 2001 att inte avge något yttrande.

Betänkandet ingavs den 14 september 2001.

Fristen för ändringsförslag till detta betänkande kommer att anges i förslaget till föredragningslista för den sammanträdesperiod vid vilken betänkandet skall behandlas.

FÖRSLAG TILL RESOLUTION

Europaparlamentets resolution om kommissionens meddelande om de offentliga finansernas bidrag till tillväxt och sysselsättning: krav på ökad kvalitet och hållbarhet (KOM(2000) 846 – C5-0172/2001 – 2001/2082(COS))

Europaparlamentet utfärdar denna resolution

- med beaktande av kommissionens meddelande (KOM(2000) 846 – C5-0172/2001),
- med beaktande av slutsatserna från Europeiska rådets möte i Lissabon den 23-24 mars 2000¹,
- med beaktande av artikel 47.1 i arbetsordningen,
- med beaktande av betänkandet från utskottet för ekonomi och valutafrågor och yttrandet från budgetutskottet (A5-0306/2001), och av följande skäl:
 - A. Den alltför kraftiga ökningen av de offentliga utgifterna i Europa under de senaste trettio åren har tvingat de europeiska regeringarna att höja skatterna till en ohållbar nivå, samtidigt som den potentiella tillväxten har försvagats.
 - B. Problem i form av en osäker finansiering av skattereformen, en snabb utgiftsökning eller överskridna budgetmål innebär att de tre största länderna inom euroområdet riskerar att inte kunna uppfylla bestämmelserna i stabilitets- och tillväxtpakten, i vilken anges att budgeten skall vara nära balans eller uppvisa överskott.
 - C. Det japanska misslyckandet att få igång en varaktig tillväxt genom offentliga investeringar bör föranleda beslutsfattarna att vara ytterst försiktiga då de utformar denna typ av åtgärder.
 - D. Av kommissionens rapport framgår det att minskningen av de offentliga investeringarna i Europa kan vara rent statistisk.
 - E. Många europeiska regeringar har sedan 1998 trappat ned sina ansträngningar att föra en stram budget och förlitat sig till cykliska intäkter och intäkter från försäljningen av licenser för den tredje generationens mobiltelefoni för att minska det offentliga underskottet och den offentliga skulden.
 - F. Gränsen för den offentliga skuldsättningen på 60 procent av BNP ger redan de medlemsstater som vill investera ett avsevärt utrymme, men ett överskridande av denna gräns riskerar att leda till en ohållbar budgetbalans på medellång till lång sikt.
 - G. Att öka sysselsättningsgraden i Europa utgör en stor utmaning under kommande år.
 - H. Vid toppmötet i Stockholm uppmanades rådet att regelbundet kontrollera att de offentliga

¹ SN 100/00.

finanserna är hållbara på lång sikt, även med hänsyn till de förväntade belastningarna till följd av demografiska förändringar, samt att göra detta inom ramen för de övergripande ekonomiska riktlinjerna och stabilitets- och konvergensprogrammen.

1. Parlamentet välkomnar uttryckligen kommissionens meddelande, i vilket man för första gången erkänner de offentliga finansernas roll och deras bidrag till att uppnå det nya strategiska målet att främja tillväxt och sysselsättning i enlighet med uppdraget från Europeiska rådet i Lissabon,
2. betonar att det förutom de offentliga finanserna också finns många andra faktorer som långsiktigt påverkar tillväxten och sysselsättningen och att detta endast kan uppnås genom väl avvägda politiska åtgärder,
3. påminner medlemsstaterna, särskilt de större, om att deras arbete att konsolidera budgeten inte är över och att försök att lätta på budgetpolitiken medför risker för hela euroområdet internationella trovärdighet och kan signalera till omvärlden att de strukturella reformerna i Europa bara framskrider långsamt,
4. uppmanar medlemsstaterna att hålla sig till de åtaganden de gjort i de stabilitets- och konvergensprogram som rådet uppdaterade och godkände i februari-mars 2001,
5. uttrycker oro över att ordförandeskapet i sina slutsatser efter toppmötet i Göteborg angav att "de automatiska stabilisatorerna bör tillåtas fungera", vilket de europeiska regeringarna kan tolka som att det är fritt fram att spendera; konstaterar att automatiska stabilisatorer endast kan tillåtas på ett ansvarsfullt sätt när medlemsstatens skattemässiga utgångspunkt är hållbar,
6. varnar de nationella regeringarna för att även en tillfällig lättnad på budgetpolitiken kan föröda ett decennium av smärtsamma budgetanpassningar och att kandidatländernas åtagande att skapa sunda offentliga finanser inför sin anslutning till EU kan försvagas av ett sådant avsteg,
7. stöder den allmänna tonen i Europeiska kommissionens meddelande och välkomnar särskilt kommissionens försök att definiera rimliga skattesänkningar genom fyra kriterier; budgetmålet skall vara "nära balans eller överskott", reformerna skall stämma överens med konjunkturutvecklingen, hänsyn skall tas till nivån på den offentliga skuldsättningen och möjligheterna till en långsiktigt hållbar budgetsituation, och skattereformerna skall ingå som en del i ett övergripande reformpaket (dvs. förbättra incitamenten för sysselsättning och företagande),
8. uppmanar kommissionen att fortsätta sina insatser genom att skapa en "uppförandekod" som utformas för att vägleda de nationella regeringarna då de utformar skattesänkningar, och att i samarbete med medlemsstaternas finansministrar intensifiera sitt arbete för att uppnå samförstånd beträffande skatteinkomsters och offentliga utgifters anpassning till variationer i varje ekonomisk konjunkturcykel; betonar att det är nödvändigt att förhindra illojal skattekonkurrens för att den inre marknaden skall fungera väl,
9. betonar att policyn "arbete skall löna sig" bör prioriteras i en skattepolitik för att hantera

sysselsättningsfrågan och lösa de så kallade "strukturella problemen" i Europa; understryker i detta avseende att sänkningar av skatten på arbete särskilt bör inriktas på relativt okvalificerad och lågavlönad arbetskraft för att öka incitamenten att återgå till arbete och inte med höjningar av mervärdesskatten, som har negativa effekter på inflationstakten, samt att detta inte skall stå i strid med samordningen och miljöanpassningen av skattesystemen i Europa,

10. efterlyser i detta sammanhang att sociala, skattemässiga och administrativa hinder som hindrar kvinnor och äldre personer från att återgå till eller stanna kvar i arbetslivet avskaffas för att ge en större del av arbetskraften tillträde till arbetsmarknaden,
11. understryker att offentliga investeringar ofta är dåligt riktade och förvaltade, och att de innebär en ökad offentlig skuldsättning och i slutändan en större skattebörd för produktionssektorn; stöder kommissionens ståndpunkt att en offentlig upphandling med anbudsförfaranden som öppnas för hela Europa med effektivare förfaranden kan ge en högre avkastning till lägre kostnader,
12. anser att ökade offentliga och privata utgifter för utbildning och forskning och utveckling är en förutsättning för en lyckad övergång till kunskapssamhället, men understryker att detta bör kopplas till strukturella reformer inom motsvarande områden; uppmanar offentliga forskningsinstitut och universitet att samarbeta med den privata sektorn för att optimera de resurser som för närvarande ägnas åt utbildning och forskning,
13. beklagar att kommissionens förslag att inbegripa ett avsnitt om de offentliga finansernas långsiktiga hållbarhet i stabilitets- och konvergensprogrammen inte utgör ett tillräckligt svar på de problem som rör den åldrande befolkningen; uppmanar i stället rådet och kommissionen att utöka de nuvarande kraven i stabilitets- och tillväxtpakten genom att ange nya och individuella mål för varje land med beaktande av de dolda åtaganden som följer av ett åldrande samhälle; föreslår att sådana mål bör uppnås senast år 2005,
14. uppdrar åt talmannen att översända denna resolution till rådet och kommissionen.

MOTIVERING

De offentliga finansernas bidrag till tillväxt och sysselsättning

Denna allmänna bedömning av de offentliga finanserna inom euroområdet följer strukturen i kommissionens rapport, även om parlamentet utnyttjar sin yttranderätt genom att understryka vad som är relevant i kommissionens dokument och vad som kan diskuteras eller kritiseras. Vi har belyst tio punkter som utgör stommen i vårt betänkande.

1. Översikt över de offentliga finanserna inom EU vid ingången av det tjugoförsta århundradet

Såsom kommissionen helt riktigt konstaterar har de offentliga utgifterna ökat avsevärt under de senaste trettio åren. De offentliga utgifterna uppgick 1970 till 35 procent av BNP, men steg sedan kontinuerligt för att nå en topp på över 50 procent i början av 1990-talet. De kraftigt ökande offentliga utgifterna ledde med åren till en ohållbar budgetbalans. Efter Maastrichtfördraget började medlemsstaterna kring 1995 att strama åt sina utgifter och höja skatterna. Denna politik på två fronter innebar att man inom EU lyckades nå ett litet överskott år 2000. För detta fick man dock betala dyrt i form av en lägre tillväxt. I själva verket och i motsats till ett mönster som traditionellt beskrivs inom ekonomisk teori stannade inte bara Europas inhämtning gentemot Förenta staterna upp under 1980-talet, utan Europa började rent av halka efter Förenta staterna under 1990-talet. Levnadsstandarden mätt som BNP per capita uppgår nu bara till 65 procent av den i Förenta staterna, vilket är nio procentenheter lägre än den topp som nåddes i början av 1980-talet. Man kan tänka sig följande två alternativa förklaringar till detta:

- De effektiva offentliga utgifterna stramades åt, vilket orsakade en avmattning under hela 1990-talet till följd av minskade positiva spridningseffekter från de offentliga utgifterna och en allmänt minskad efterfrågan. Detta skulle vara en traditionell keynesiansk syn.

Med tanke på de brister som är förknippade med denna utgiftsteori stöder vi en mycket mer välgrundad syn där man understryker ekonomins utbudssida.

- För att finansiera ineffektiva offentliga utgifter höjdes skattetrycket till en så hög nivå att den privata sektorn stryptes. Skeptiker hänvisas till det amerikanska exemplet, där låga offentliga utgifter och en hållbar och sund budgetpolitik gjorde det möjligt för den privata sektorn att till fullo utnyttja de tekniska genombrott som skedde i mitten av 1990-talet. Det finns inga handlingsplaner, byråkratiska program eller liknande för att vägleda de ekonomiska aktörerna. De arbetar helt enkelt – och det fungerar.

Det kan hävdas att offentliga utgifter och skattesystem om de används på rätt sätt kan bidra till tillväxten. Framför allt anses investeringar främja tillväxten på ett varaktigt sätt. Mot denna bakgrund skulle alla investeringar, offentliga såväl som privata, kunna bidra till tillväxten och utgöra ett argument för en mer aktiv statlig inblandning. Olyckligtvis, vilket kommissionen är snabb att påpeka, kan offentliga investeringar leda till högre skatter (som motverkar investeringar) eller till ett större offentligt underskott och en större statsskuld (som innebär höjda räntor och försämrade finansieringsmöjligheter för den privata sektorn). Dessutom finns det en risk att man tränger undan privata investeringar som annars skulle ha

gjort samma insats på ett effektivare sätt. Slutligen visar erfarenheterna att offentliga investeringar ofta är dåligt riktade och förvaltade. Japan utgör tyvärr ett tydligt exempel på detta. Frågan huruvida de offentliga utgifterna bör ökas i länder där de för närvarande är låga kan följaktligen diskuteras. I Europa, där de offentliga utgifterna kvarstår på en hög nivå även efter ett decennium av insatser från beslutsfattarna för att strama åt dem, behöver man för gott bryta tendensen att se lösningen på den gamla kontinentens alla problem i ökade offentliga utgifter.

Punkt 1: Den offentliga sektorns och de offentliga utgifternas alltför stora expansion har tvingat Europas regeringar att höja sina skatter till en ohållbar nivå, samtidigt som den potentiella tillväxten har försvagats.

Punkt 2: Vi stöder kommissionens syn där den understryker de negativa effekterna av alltför stora offentliga investeringar.

2. Fortsatt sunda offentliga finanser under tredje etappen av EMU

Det faktum att EU lyckades uppnå ett överskott under år 2000 innebär inte att konsolideringen av de offentliga finanserna är över – långt ifrån. I många fall har de offentliga finanserna förbättrats genom cykliska intäkter, tillfälligt minskade utgifter för social välfärd och arbetslöshetsersättning, intäkter från försäljning av licenser för den tredje generationens mobiltelefoni och minskade ränteutgifter till följd av konvergerande räntor. Dessa fyra faktorer har mer eller mindre stått utom medlemsstaternas kontroll, vilket minskar deras förtjänster. Framför allt är budgetkonsolideringen inte över för de stora länderna. I stället finns det en risk att man genomför olämpliga åtgärder på utgiftssidan eller skattesänkningar som inte finansieras med reguljära intäkter. Kommissionen påpekar sedan helt riktigt att medlemsstaterna tidigare har bedrivit en politik som följer konjunkturcyklerna, vilket gjort att dessa fått svänga onödigt kraftigt (detta strider också mot statens roll att dämpa de ekonomiska svängningarna) och skapat framtida obalanser i budgeten. Vid en ekonomisk avmattning försämras därmed budgetbalansen desto plötsligare, som under 1992–1993. Kommissionen påminner om att sex EU-länder fortfarande har ett strukturellt budgetunderskott på 1 procent av BNP eller mer (Tyskland, Frankrike, Italien, Österrike, Portugal och Grekland), men anser samtidigt att den senaste tidens budgetutveckling visar att EU är på rätt spår. Vi beklagar denna ganska förnöjda slutsats som inte helt stämmer överens med den bedömning kommissionen hitintills gjort, och som mycket väl kan skapa en släpphänt attityd hos medlemsstaterna, särskilt inför förestående nationella val.

Vi välkomnar de fyra kriterier som kommissionen anger i detta dokument för att definiera lämpliga skattesänkningar.

- 1) Budgetmålet skall vara "nära balans eller överskott".
- 2) Reformerna skall stämma överens med konjunkturutvecklingen.
- 3) Hänsyn skall tas till nivån på den offentliga skuldsättningen och möjligheterna till en långsiktigt hållbar budgetsituation.
- 4) Skattereformerna skall ingå som en del i ett övergripande reformpaket (dvs. förbättra incitamenten för sysselsättning och företagande).

Punkt 3: Medlemsstaterna, särskilt de större, varnas bestämt för att deras arbete att

konsolidera budgeten inte är över och att försök att lätta på budgetpolitiken medför risker för hela euroområdet internationella trovärdighet.

Punkt 4: Kommissionens försök att bedöma hur skattesänkningar bör utformas välkomnas, och vi vill att kommissionen fortsätter sina insatser genom att skapa en "uppförandekod" som utformas för att vägleda de nationella regeringarna då de utformar skattesänkningar.

Punkt 5: Vi stöder helt synen att skattesänkningar bara bör genomföras då budgetsituationen tillåter dem. I detta avseende bör de fyra villkor för en effektiv skattesänkning som kommissionen föreslår stödjas.

3. Att skapa mera sysselsättningsvänliga skatte- och förmånssystem

Kommissionen understryker att skattetrycket är särskilt högt på låga löner, vilket avskräcker arbetstagare med lägre kvalifikationer från att aktivt söka arbete (på grund av jämförelsevis goda sociala förmåner) och avskräcker arbetsgivare från att anställa dem på grund av höga totala arbetskostnader (löner plus arbetsgivaravgifter). Detta stöder synen att skatterna på arbete bör sänkas, men hur? Kommissionen understryker att en skattesänkning som helt motvägs av en minskning av den offentliga konsumtionen sannolikt har positiva effekter på tillväxten, sysselsättningen, investeringarna och till och med budgetbalansen, medan en ofinansierad skattesänkning skulle försämra budgetbalansen också på medellång sikt. En teoretiskt klok åtgärd skulle kunna vara att sänka skatterna på arbete och samtidigt finansiera bortfallet med en höjd mervärdeskatt. Mervärdeskatten är en brett baserad skatt, som är mer neutral och mindre politiskt känslig, men dessa fördelar har även negativa sidor.

- Skattesänkningarna för arbetstagare motverkas till stor del genom en minskad köpkraft för hushållen till följd av den höjda mervärdeskatten. Det som staten ger med ena handen tar den delvis igen med den andra.
- Det är troligt att sociala förmåner kommer att höjas automatiskt till följd av en högre inflation. Frågan om incitament för arbetstagare att återgå till arbetslivet har då inte lösts.
- Skattesystemets ineffektiva struktur kan delvis åtgärdas, men det totala skattetrycket blir mer eller mindre det samma.
- I många länder utgör momsintäkterna (och mer allmänt punktskatterna) redan en mycket stor del av de totala skatteintäkterna.
- Eftersom mervärdeskatten är ett lätt och "dolt" sätt att ta ut skatter kan den göra regeringen benägen att öka utgifterna eller införa nya sociala förmåner framöver.
- Genom modeller visar kommissionen att alternativet att finansiera sänkta löneskatter med momshöjningar är mindre effektivt än att sänka de offentliga utgifterna när det gäller att öka tillväxten, sysselsättningen och investeringarna.

Av denna anledning anser vi att alternativet att höja mervärdeskatten inte är rätt lösning. Det skulle ha varit att föredra att kommissionen intog en mer bestämd hållning i denna fråga.

Punkt 6: Policyn att "arbete skall löna sig" bör prioriteras i en skattepolitik för att hantera sysselsättningsproblemen och lösa de så kallade "strukturella problemen" i Europa. Det är av denna anledning som sänkningar av skatten på arbete särskilt bör rikta sig till relativt okvalificerad och lågavlönad arbetskraft. Eftersom en ofinansierad skattesänkning inte kan självfinansieras bör skattesänkningar motsvaras med lämpliga minskningar av de offentliga utgifterna.

Punkt 7: Att höja mervärdesskatten för att sänka skatten på arbete driver på inflationen, kan få regeringarna att minska sina insatser för att optimera de offentliga utgifterna och är rent allmänt inte rätt sätt att hantera sysselsättningsfrågan.

4. Offentliga finanser för den kunskapsstyrda ekonomin

Vid sitt toppmöte i Lissabon underströk Europeiska rådet vikten av offentliga utgifter som stöder det strategiska målet att främja omvandlingen mot en kunskapsstyrd ekonomi. Frågan kvarstår dock huruvida den nya ekonomin bäst stöds med direkta åtgärder – genom offentliga utgifter – eller indirekta åtgärder genom förbättrade rättsliga och ekonomiska ramar som påverkar de privata företagens beteende.

Kommissionen intar ingen tydlig hållning i frågan, framför allt på grund av otillräckliga uppgifter om de offentliga investeringarnas fördelning och effektivitet. Följande fyra punkter i kommissionens dokument bör dock noteras:

- Utgifter för köp av tjänster från den privata företagssektorn i syfte att öka effektiviteten redovisas som löpande utgifter i stället för offentliga utgifter. Denna uppenbart meningslösa anmärkning har stora konsekvenser: Den så kallade "alarmerande" minskningen av de offentliga investeringarna, som ofta åberopas som ett skäl att öka dessa på nytt, kan bero på en ren omfördelning mellan olika typer av offentliga utgifter. Med tanke på konsekvenserna av detta är det synd att kommissionen inte kunde göra en ungefärlig beräkning av denna omfördelning.
- I stället för att spendera mera borde man konkurrensutsätta den offentliga upphandlingen på ett bättre sätt, vilket skulle optimera de offentliga utgifterna för infrastrukturer.
- Lagen om avtagande marginalavkastning gäller också offentliga investeringar, vilket innebär att en ökning av de offentliga investeringarna kan vara bortkastade pengar. Det japanska fallet, med offentliga investeringar som uppgår till 8 procent av BNP, är ett avslöjande exempel på detta.

Vi anser att denna tekniska bedömning kunde ha kompletterats med en mer politisk bedömning. Erfarenheterna säger oss att offentliga investeringar och anläggningsarbeten i många fall har varit ett bekvämt sätt att fördela anslag till regioner eller befolkningsgrupper av politiska skäl. Resultaten av en sådan policy är allt för tydliga.

- "Prestigeprojekt", vars positiva effekter på hela ekonomin är nära noll.
- Olönsamma projekt som innebär underskott att belasta skattebetalarna med.
- Medel fördelas alltför jämnt mellan alltför många mottagare.
- Resursslöseri på grund av en svag konkurrens vid offentlig upphandling.
- Den privata sektorn försöker skaffa sig monopolkontroll för att på så sätt göra ekonomiska vinster ("rent-seeking"), vilket leder till slöseri med energi och en svagare benägenhet att tillhandahålla varor och tjänster av hög kvalitet.

Punkt 8: Oavsett hur lockande tanken är kan ökade offentliga investeringar utgöra slöseri och/eller vara missriktade. Att öppna offentlig upphandling för konkurrens i hela Europa kan med effektivare förfaranden kan ge en högre avkastning till lägre kostnader.

När det gäller forskning och utveckling är de offentliga utgifterna i förhållande till BNP lägre i Förenta staterna än i Europeiska unionen (Källa: nyckelindikatorer 2000, GD Forskning),

vilket visar att Förenta staternas nuvarande tekniska försprång inte beror på större offentliga utgifter inom området, utan snarare på att amerikanska företag gynnas av ett lägre skattetryck och kan förlita sig till ett utbildningssystem som är mindre motvilligt att ge sig in i partnerskap med den privata sektorn som bägge parter vinner på.

Punkt 9: Det är bättre att förstärka forskning och utveckling genom institutionella åtgärder och lagstiftning än genom direkta utgifter. Genom att uppmuntra offentliga forskningsinstitut och universitet att samarbeta med den privata sektorn kan man optimera de resurser som för närvarande ägnas åt utbildning och forskning.

5. De offentliga finansernas långsiktiga hållbarhet

De nationella myndigheterna har tillsammans med Europeiska kommissionen och Eurostat gjort simuleringar av pensionsutgifternas hållbarhet fram till år 2050 om pensionssystemen behålls i sin nuvarande utformning. Resultatet är att utgifterna kommer att öka med 1,7-8,3 procentenheter mätt som andel av BNP beroende på de enskilda ländernas pensionssystem. Enligt OECD:s uppskattningar kan de offentliga utgifterna för hälso- och sjukvård mycket väl komma att öka med ytterligare tre procentenheter mätt som andel av BNP. Kommissionen föreslår här en strategi i fyra delar för hur medlemsstaterna skall hantera denna långsiktigt negativa utveckling av de offentliga finanserna:

- Ytterligare konsolidering av de offentliga finanserna. Detta innebär att medlemsstaterna skall hålla fast vid sina mål på medellång sikt för 2003 fram till 2010 för att minska sina offentliga skulder så mycket som möjligt.
- Att öka sysselsättningen. Detta skulle innebära att man når det sysselsättningsmål som fastställdes i Lissabon (sysselsättningsgraden ökar från dagens 61 procent till 70 procent år 2010).
- Reformering av de offentliga pensionssystemen.

Dessutom föreslår kommissionen att man i framtida stabilitets- och konvergensprogram inbegriper ett avsnitt om de offentliga finansernas långsiktiga hållbarhet.

Punkt 10: Europaparlamentet beklagar att kommissionens förslag att inbegripa ett avsnitt om de offentliga finansernas långsiktiga hållbarhet i stabilitets- och konvergensprogrammen inte utgör ett tillräckligt svar på de problem som rör den åldrande befolkningen; uppmanar i stället rådet och kommissionen att utöka de nuvarande kraven i stabilitets- och tillväxtpakten genom att ange nya och individuella mål för varje land med beaktande av de dolda åtaganden som följer av ett åldrande samhälle, och föreslår att sådana mål bör uppnås senast år 2005.

Denna förstärkning av stabilitets- och tillväxtpakten skulle skapa incitament för medlemsstaterna att utveckla sina nationella pensionssystem i en mer hållbar riktning, vilket i sin tur skulle ge mer utrymme för att bedriva en flexibel budgetpolitik. Detta skulle precis motsvara andan i en sund reform – det är först efter en framgångsrik strukturell reform som det är tänkbart att lätta på skattepolitiken. I annat fall kommer euroområdet sannolikt att få gå igenom en följd av kraftiga konjunktursvängningar som orsakas av de dåliga offentliga finanserna.

4 september 2001

YTTRANDE FRÅN BUDGETUTSKOTTET

till utskottet för ekonomi och valutafrågor

över kommissionens meddelande om de offentliga finansernas bidrag till tillväxt och sysselsättning: krav på ökad kvalitet och hållbarhet
(KOM(2000) 846 – C5-0172/2001 – 2001/2082(COS))

Föredragande: Joan Colom i Naval

ÄRENDETS GÅNG

Vid utskottssammanträdet den 26 juni 2001 utsåg budgetutskottet Joan Colom i Naval till föredragande.

Vid utskottssammanträdet den 3 september 2001 behandlade utskottet förslaget till yttrande.

Vid detta sammanträde godkände utskottet enhälligt nedanstående slutsatser.

Följande ledamöter var närvarande vid omröstningen: Terence Wynn (ordförande), Reimer Böge (vice ordförande), Ioannis Averoff, Jean-Louis Bournanges, Gianfranco Dell'Alba, Gérard M.J. Deprez (suppleant för Carlos Costa Neves), Göran Färm, Markus Ferber, Salvador Garriga Polledo, Neena Gill, Catherine Guy-Quint, Jutta D. Haug, Anne Elisabet Jensen, Jan Mulder, Juan Andrés Naranjo Escobar, Giovanni Pittella, Bartho Pronk (suppleant för Armin Laschet), Heide Rühle, Esko Olavi Seppänen (suppleant för Francis Wurtz), Per Stenmarck, Francesco Turchi, Kyösti Tapio Virrankoski, Ralf Walter och Brigitte Wenzel-Perillo.

KORTFATTAD MOTIVERING

Den 21 december 2000 lade kommissionen fram ”*Kommissionens meddelande till rådet och Europaparlamentet om de offentliga finansernas bidrag till tillväxt och sysselsättning: krav på ökad kvalitet och hållbarhet*”¹. Den 27 juni 2001 följdes detta dokument av ”*Meddelande från kommissionen till rådet och Europaparlamentet - De offentliga finanserna i EMU – 2001*”².

Dessa grundliga och läsvärda dokument (även om de är tämligen omfångsrika) ger en mycket bra bild av utvecklingen när det gäller offentliga finanser i medlemsstaterna och de makroekonomiska konsekvenserna av dessa. Tyvärr nämns varken i dessa dokument eller i förslaget till betänkande av Karla Peijs, föredraganden i utskottet för ekonomi och valutafrågor, att unionens allmänna budget och medlemsstaternas budgetar påverkar varandra. Inte heller fäster man tillräcklig uppmärksamhet vid att en avsevärd del av utgifterna i unionens allmänna budget har en multiplikatoreffekt och sysselsättningskapande effekt. Föredragandens ändringsförslag syftar till att åtgärda detta.

ÄNDRINGSFÖRSLAG

Budgetutskottet uppmanar utskottet för ekonomi och valutafrågor att som ansvarigt utskott infoga följande ändringsförslag i sitt förslag till resolution:

Ändringsförslag 1 Skäl A

- A. *Skattetryck och sociala avgifter, särskilt på relativt okvalificerad och lågavlönad arbetskraft, har ökat konstant i Kontinentaleuropa under de senaste trettio åren.*

Ändringsförslag 2 Skäl Aa (nytt)

- Aa. *Allmänna offentliga utgifter inom EU ökade från 35 procent av BNP 1970 till 46 procent av BNP 2000, medan andelen offentliga investeringar minskade från 4 procent av BNP 1970 till 2 procent 2000. Även när man tar hänsyn till att nya former av privat-offentliga partnerskap i synnerhet bidragit till att finansiera infrastrukturnätverk, skiljer sig denna utvecklingstendens klart från erfarenheterna i Förenta staterna, där andelen offentliga investeringar redan var ungefär 3 procent under 1970-talet och har legat ganska stabil på denna nivå fram tills nu.*

¹ KOM(2000) 846.

² KOM(2001) 355 och SEK(2001)1093.

Ändringsförslag 3
Skäl C

- C. ***Misslyckandet i den ekonomiska politik som förts i Japan för att råda bot på den deflationistiska tendensen bör föranleda politiska beslutsfattare och centralbanker att använda sig av makroekonomiska instrument tillsammans med strukturella reformer för att uppnå hållbar ekonomisk tillväxt.***

Ändringsförslag 4
Skäl D

utgår

Ändringsförslag 5
Skäl Ha (nytt)

- Ha. Betalningarna till Europeiska unionens allmänna budget utgör endast 1,07 procent av medlemsstaternas BNI (2001 års uppgifter), men en avsevärd del av den allmänna budgeten, till exempel utgifter för strukturåtgärder och många program för den inre politiken, har en viktig multiplikatoreffekt och sysselsättningskapande effekt på unionens ekonomi.***

Motivering

Även om EU:s allmänna budget i absoluta tal är liten jämfört med medlemsstaternas budgetar är dess relativa betydelse mycket större på grund av den multiplikatoreffekt och den sysselsättningskapande effekt som projekt inom ramen för strukturåtgärderna och de många gemenskapsprogrammen har.

Ändringsförslag 6
Skäl Hb (nytt)

- Hb. Många gemenskapsprogram och gemenskapsåtgärder som finansieras genom Europeiska unionens allmänna budget skapar genom principen om samfinansiering incitament på nationell, regional och ibland även på lokal nivå och utgör ofta en förebild för liknande åtgärder på dessa nivåer.***

Motivering

Gemenskapsprogram och andra gemenskapsåtgärder utgör ofta förebilder och incitament för åtgärder på nationell, regional och lokal nivå.

Ändringsförslag 7
Skäl Hc (nytt)

Hc. Budgetmyndighetens två grenar anser att Europeiska unionens allmänna budget präglas av samma stramhet som medlemsstaternas nationella budgetar.

Motivering

Budgetmyndighetens båda grenar har i många år försökt att begränsa unionens budget till ett absolut minimum, och detta ligger i linje med medlemsstaternas ansträngningar att begränsa sina nationella budgetar för att uppfylla kriterierna för den monetära unionen.

Ändringsförslag 8
Punkt 3

3. välkomnar att ordförandeskapets slutsatser från toppmötet i Göteborg har tydliggjort att målen om en balanserad budget eller en budget med överskott måste mätas med siffror baserade på det strukturella underskottet; anser att det ligger i linje med denna idé att begära att de automatiska stabilisatorerna skall tillåtas fungera och att en procyklisk finanspolitik skall undvikas,

Ändringsförslag 9
Punkt 3a (ny)

3a. uppmanar medlemsstaterna att i sina konvergens- och stabiliseringsprogram presentera inte bara nominella underskott utan också siffror för strukturella underskott där konjunkturcykelns effekter på utgifter och inkomster exkluderas,

Ändringsförslag 10
Punkt 9

9. understryker att det inte bara är storleken på utan också kvalitén i de offentliga investeringarna som avgör dess bidrag till ekonomisk tillväxt och sysselsättning; anser att offentliga investeringar måste vara väl inriktade på att återspegla ekonomiska och sociala prioriteringar samt förvaltas effektivt,

Ändringsförslag 11
Punkt 11a (ny)

11a. anser på EU:s skattebetalares vägnar att man i EU:s budget måste säkerställa att genomförandet av unionens uppgifter sker på ett finansiellt sunt sätt, med en så liten börda för EU:s skattebetalare som möjligt; påpekar att det finns en viss koppling mellan tillväxten i medlemsstaternas budgetar och EU:s budget genom den maximala ökningssatsen för icke-obligatoriska utgifter och genom taken för de olika utgiftskategorierna som fastställts i budgetplanen,

Motivering

En av komponenterna för att beräkna den maximala ökningssatsen är tillväxten i medlemsstaternas budgetar. I den bemärkelsen finns det en direkt koppling mellan tillväxten i EU:s budget och tillväxten i medlemsstaternas nationella budgetar. Även budgetplanen sätter tak för de olika utgiftskategorierna. Både parlamentet och rådet har fört en stram budgetpolitik under de senaste åren.

Ändringsförslag 12
Punkt 12a (ny)

12a. anser att en fast och permanent koppling mellan tillväxten i EU:s budget och tillväxten i medlemsstaternas budgetar inte är lämplig så länge som unionens uppgifter ökar ytterligare,

Motivering

En fast och permanent koppling mellan tillväxten i EU:s allmänna budget och tillväxten i medlemsstaternas budgetar är inte lämplig eftersom unionens uppgifter utvecklas annorlunda än medlemsstaternas uppgifter. Det kan faktiskt inte uteslutas att unionen får ytterligare uppgifter i framtiden, och dessa uppgifter kan innebära ökade offentliga utgifter på EU-nivå.

Ändringsförslag 13
Punkt 12b (ny)

12b. understryker att Europeiska unionens allmänna budget spelar en viktig roll när det gäller att främja sysselsättning och ekonomisk tillväxt och att EU:s budget har en multiplikatoreffekt, även om beloppen i fråga ofta är begränsade i absoluta tal; påpekar därför att det inte bara är medlemsstaternas budgetar som påverkar EU:s budget utan att EU:s budget även får effekter på medlemsstaternas budgetar,

Motivering

Tillväxttakten i medlemsstaternas nationella budgetar är en av de avgörande faktorerna för tillväxten i EU:s budget, direkt genom den maximala ökningssatsen och indirekt genom taken i budgetplanen. Dessutom skapar utgifter genom EU:s budget arbetstillfällena och stimulerar den ekonomiska aktiviteten i medlemsstaterna, vilket i sin tur påverkar EU:s budget.